



C A L I F O R N I A

DEPARTMENT OF JUSTICE

V I C T I M S ' S E R V I C E S U N I T



2008թ.-ի Զոհերի իրավունքների մասին Օրենքը

Marsy քարտը և Ռեսուրսները

Զոհերին արդարադատության և օրինական գործընթացի
իրավունքներ ապահովելու համար

Պաշտոնյայի Անունը՝

Հեռախոսահամար՝

Դատախազի Անունը՝

Հեռախոսահամար՝

Ոստիկանության
Հաշվետվություն №՝

Գերագույն Դատարանի
Հիմնական Համար՝

Մեղադրյալի Անունը՝

Ծննդյան ամսաթիվ՝

2008 թվականի նոյեմբերի 4-ին Կալիֆորնիա նահանգի ժողովուրդը հաստատեց Առաջարկություն 9-ը՝ 2008 թվականի Չոհերի իրավունքների օրինագիծը Մարսիի Օրենքը: Այս միջոցառումը փոփոխություն մտցրեց Կալիֆորնիայի Սահմանադրությունում՝ զոհերին լրացուցիչ իրավունքներ տրամադրելու համար: Այս քարտը պարունակում է Չոհերի իրավունքների օրինագծի հատուկ բաժինները և ռեսուրսները: Հանցագործության զոհերը կարող են լրացուցիչ տեղեկություններ ստանալ Մարսիի օրենքի վերաբերյալ և տեղական Չոհ-Վկա Օգնության կենտրոնի տվյալների մասին՝ կապ հաստատելով Գլխավոր դատախազի Չոհերի ծառայությունների բաժնի հետ 1-877-433-9069 հեռախոսահամարով կամ մեր կայքի միջոցով՝ www.oag.ca.gov/victimservices/contact:

«Չոհ»-ը սահմանվում է Կալիֆորնիայի Սահմանադրության համաձայն որպես «անձ, ով կրում է ուղղակի կամ սպառնալիքային ֆիզիկական, հոգեբանական կամ ֆինանսական վնաս հանցագործության կամ իրավախախտման կատարման կամ կատարման փորձի արդյունքում: «Չոհ» տերմինը ներառում է նաև այդ անձի ամուսնուն, ծնողներին, երեխաներին, եղբայրներին կամ քույրերին, կամ խնամակալին, և ներառում է մահացած, անչափահաս կամ ֆիզիկական թե հոգեբանական անգործունակ հանցագործության զոհի օրինական ներկայացուցչին: «Չոհ» տերմինը չի ներառում իրավախախտման համար կալանավորված անձին, մեղադրյալին կամ այն անձին, որի մասին դատարանը գտնում է, որ չի գործի անչափահաս զոհի շահերին համապատասխան»: (Կալ. Սահմ., հոդ. I, § 28(e).)

ՆԱՀԱՆԳԱՅԻՆ ԶՈՀԵՐԻ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐ

Մեծահասակների Պաշտպանության Ծառայություններ` Այս գործակալությունը նվիրված է անհոգության, բռնության կամ շահագործության ենթարկված տարեց և կախյալ չափահասների առողջության և անվտանգության պաշտպանությանը: Բռնության կամ անհոգության մասին հաղորդելու կամ ձեր շրջանի Չափահասների պաշտպանության ծառայությունների հետ կապ հաստատելու համար խնդրում ենք զանգահարել 1-833-401-0832:

Կալիֆոռնիայի Բարեկարգման և Վերականգնման Բաժին, Չոհերի և Ողջ մնացածների իրավունքների և Ծառայությունների Գրասենյակ (OVSRS)` Այս գործակալությունը տրամադրում է տեղեկություններ պայմանական ազատման լսումների, պայմանական ազատման պայմանների, կալանավորման կարգավիճակի փոփոխությունների և հատուցման մասին, երբ իրավախախտը գտնվում է Կալիֆոռնիայի բանտում: Եթե ունեք հարցեր կամ օգնության կարիք, խնդրում ենք զանգահարել 1-877-256-6877 կամ գրեք www.cdcr.ca.gov/victim_services

**Չոհերի Փոխհատուցման Ծրագիր`** Կալիֆոռնիայի Չոհերի Փոխհատուցման հորիզոնորդ (CalVCB) վերջին միջոցառող վճարողն է: Եթե համապատասխանում եք իրավունք ստանալու չափանիշներին, CalVCB-ն կարող է օգնել` փոխհատուցելով հանցագործության արդյունքում առաջացած ծախսերը: Որակավորման պահանջների, CalVCB-ի կողմից ծածկված հանցագործությունների և թույլատրելի ծախսերի մասին լրացուցիչ տեղեկությունների համար խնդրում ենք դիմել ձեր տեղական Չոհ-Վկա կենտրոն կամ ուղղակիորեն CalVCB 1-800-777-9229 հեռախոսահամարով կամ այցելել www.victims.ca.gov

Կալիֆոռնիայի Չոհերի Ռեսուրսային Կենտրոն` Տրամադրում է զոհերի իրավունքների վերաբերյալ տեղեկություններ, իրենց աշխարհագրական տարածքում զոհերի համար ռեսուրսներ և հատուցման մասին տեղեկություններ: Եթե ունեք հարցեր կամ օգնության կարիք ունեք, խնդրում ենք զանգահարել 1-800-VICTIMS կամ գրել www.1800victims.org

Կալիֆոռնիայի Փոխանցման Ծառայություն` Այս գործակալությունը տրամադրում է հատուկ պատրաստված հաղորդակցության օգնականներ խոսքային խանգառումներ ունեցող, խուլ կամ լսողության խնդիրներ ունեցող զանգողների համար: Եթե ունեք հարցեր կամ օգնության կարիք, խնդրում ենք հավաքել 711 կամ զանգահարել 1-800-735-2929:

Չոհերի/Վկաների Օժանդակության Կենտրոններ` Ձեր տեղական Չոհ/Վկա օգնության կենտրոնների, պաշտպանության, քրեական արդարադատության գործընթացի մասին տեղեկությունների և ձեր աշխարհագրական տարածքում այլ ռեսուրսների մասին տեղեկություններ ստանալու համար խնդրում ենք դիմել Գլխավոր դատախազի Չոհերի ծառայությունների բաժին 1-877-433-9069 հեռախոսահամարով, այցելել www.oag.ca.gov/VictimServices:

**Համայնքահեն Վերականգնողական Արդարադատության Ծրագրեր`** Համաձայն Կալիֆոռնիայի Քրեական Օրենսգրքի 679.02 և 679.027 հոդվածների` «վերականգնողական արդարադատությունը» խրախուսում է պատասխանատվություն, բուժում և վնասի վերականգնում: Այս գործընթացները կարող են ներառել վնաս կրած անձի, վնաս պատճառած անձի, նրանց ընտանիքների և համայնքի անդամների միջև միջնորդավորված հանդիպումներ` վնասի հիմնական պատճառները և ազդեցությունները ուսումնասիրելու և պատասխանատվությունն ու բուժումը աջակցելու համար: Վերականգնողական արդարադատության գործընթացները հաճախ հանգեցնում են պատճառված վնասի խորը հասկացմանը, պատասխանատվության իմաստալից արտահայտությանը և հատուկ գործողություններ ձեռնարկելու համաձայնություններին` վնասը վերանորոգելու, անձնական կամ համայնքային ծառայություն տրամադրելու, աշխատանքային կամ խորհրդատվական գործունեության մեջ մասնակցելու և հատուցում վճարելու համար: Եթե ցանկանում եք տեղեկանալ ձեր շրջանի համայնքահեն կամ տեղական իշխանությունների վերականգնողական արդարադատության ծրագրերի մասին, խնդրում ենք կապ հաստատել Գլխավոր Դատախազի Չոհերի Ծառայությունների Բաժնի հետ` 1-877-433-9069 կամ այցելեք www.oag.ca.gov/victimservices/contact:

ԱԶԳԱՅԻՆ ԶՈՀԵՐԻ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐ

Հանցագործությունների Չոհերի Ազգային Կենտրոն` 1-202-467-8700 • victimsofcrime.org



CALIFORNIA DEPARTMENT OF JUSTICE

OFFICE OF THE ATTORNEY GENERAL

Ձոհերի Իրավունքների Օրենք

Կալիֆորնիայի Սահմանադրություն, Հոդված I, Բաժին 28(b)

Ձոհի արդարադատության և օրինական գործընթացի իրավունքը պահպանելու և պաշտպանելու նպատակով՝ զոհը իրավունք ունի հետևյալ իրավունքները՝

1. Ամբողջ քրեական կամ անչափահասների արդարադատության գործընթացի ընթացքում արժանանալ արդար և հարգալից վերաբերմունքի իր անձնական կյանքի և արժանապատվության նկատմամբ, ինչպես նաև զերծ մնալ վախեցումից, հալածումից և բռնությունից:
2. Ողջամիտ մակարդակով պաշտպանված լինել մեղադրյալից և վերջինիս անունից գործող անձանցից:
3. Հաշվի առնել զոհի և նրա ընտանիքի անվտանգությունը՝ մեղադրյալի գրավի և ազատ արձակման պայմանները սահմանելիս:
4. Մեղադրյալին, մեղադրյալի պաշտպանին կամ մեղադրյալի անունից գործող որևէ այլ անձի գաղտնի տեղեկությունների կամ արձանագրությունների բացահայտումը կանխելու, որոնք կարող են օգտագործվել զոհին կամ զոհի ընտանիքին գտնելու կամ ոտնձգելու համար, կամ որոնք բացահայտում են բժշկական կամ խորհրդատվական բուժման ընթացքում տեղի ունեցած գաղտնի հաղորդակցությունները, կամ որոնք այլապես օրենքով արտոնյալ կամ գաղտնի են:
5. Մերժել հարցազրույց, ցուցմունք կամ նախաքննական հարցում՝ մեղադրյալի կամ նրա ներկայացուցիչների կողմից, և սահմանել ողջամիտ պայմաններ այդպիսի ցանկացած հարցազրույցի համար, եթե զոհը համաձայնում է:
6. Ստանալ ողջամիտ ծանուցում և կապ հաստատել դատախազության հետ՝ ըստ պահանջի, մեղադրյալի ձերբակալության, առաջադրված մեղադրանքների, արտահանձման որոշման և նախադատական պայմանավորվածությունների վերաբերյալ:
7. Ստանալ ողջամիտ ծանուցում բոլոր հրապարակային դատական նիստերի, ներառյալ անչափահասների գործերի, ազատ արձակման կամ դատից հետո գործերի քննարկումների վերաբերյալ, և ներկա լինել այդ բոլոր գործընթացներին:
8. Պահանջի դեպքում լսված լինելու ցանկացած վարույթում, ներառյալ ցանկացած իրավախախտման վարույթում, որը ներառում է ձերբակալությունից հետո ազատ արձակման որոշում, մեղքի խոստովանություն, դատապարտում, դատապարտությունից հետո ազատ արձակման որոշում կամ ցանկացած վարույթ, որտեղ զոհի իրավունքը հարց է:

9. Ունենալ արագ դատավարության և գործի, ինչպես նաև դատավճռից հետո բոլոր ընթացակարգերի արագ և վերջնական ավարտի իրավունք:
10. Տրամադրել տեղեկատվություն փորձաքննություն անցկացնող ծառայողին՝ հանցագործության ազդեցության վերաբերյալ զոհի և նրա ընտանիքի վրա, ինչպես նաև դատավճռի առաջարկներ՝ մինչ մեղադրյալի դատավճիռը:
11. Ստանալ նախադատական զեկույցը՝ ըստ պահանջի, երբ այն հասանելի է մեղադրյալին, բացի օրենքով գաղտնի ճանաչված հատվածներից:
12. Ստանալ տեղեկություններ՝ ըստ պահանջի, դատավճռի, պատժի, կալանքի վայրի և ժամանակի, մեղադրյալի ազատ արձակման կամ փախուստի մասին:
13. Ստանալ փոխհատուցում:
- A. Կալիֆորնիայի ժողովրդի միանշանակ ցանկությունն է, որ բոլոր անձինք, որոնք կրում են կորուստներ հանցագործության հետևանքով, իրավունք ունենան պահանջելու և ստանալու փոխհատուցում՝ հանցագործությունից դատապարտված անձանցից:
 - B. Փոխհատուցում պետք է պահանջվի դատապարտված մեղավորից յուրաքանչյուր գործում, անկախ պատժից կամ վերջնական որոշումից:
 - C. Ցանկացած անձից, ում պարտադրվել է փոխհատուցում վճարել, ստացված գումարները նախևառաջ պետք է ուղղվեն զոհին փոխհատուցման վճարմանը:
14. Արագ վերադարձնել գույքը, երբ այն այլևս ապացույցի կարիք չունի:
15. Տեղեկացվել բոլոր պայմանական ազատման գործընթացների մասին, մասնակցել այդ գործընթացներին, տրամադրել տեղեկատվություն՝ պայմանական ազատման մարմինին, հաշվի առնելու համար հանցագործի ազատ արձակման ժամանակը, և ըստ պահանջի՝ տեղեկացվել հանցագործի ազատման կամ փախուստի մասին:
16. Հաշվի առնել զոհի, նրա ընտանիքի և հանրության անվտանգության հարցը՝ նախքան ցանկացած պայմանական ազատման կամ դատից հետո ազատման որոշում:
17. Տեղեկացվել վերը նշված (1)–(16) կետերում նշված իրավունքների մասին:

Չոհը, նրա վարձված փաստաբանը, օրինական ներկայացուցիչը կամ դատախազը՝ զոհի պահանջով, կարող են ապահովել այդ իրավունքների իրականացումը ցանկացած առաջին ատյանի կամ վերաքննիչ դատարանում, որն ունի գործի վրա իրավասություն: Դատարանը պարտավոր է անհապաղ արձագանքել այդ պահանջին:

(Կալիֆ. Սահմանադրություն, հոդված I, § 28(c)(1))